

De 20 gedichten die derde editie Hugo Clauspad sieren www.poeziebos.be

Brugge zeehave

Brugge zeehave is gesteken,
na veel zeggens meê en té,
in den oven om te bakken:
leve lang de Brugsche steê!

Maar, - daar is een "maar" aan alles:
zoo, aan Brugge zeehave ook, -
Brugge moet zijn volk herbakken,
of ' t vergaat weêr al in rook.

Jong moet Brugge en dapper wezen,
zoo in tijden lang voorbij,
wilt het bate en voordeel trekken
uit de zee, hoe groot zij zij.

Have is have, maar de schepen:
zonder schepen en haaft men niet;
schip is schip, maar zonder manschap,
zegt mij wat een schip bediedt.

...

Brugge zeehave! Op! Het vendel,
want de stierman gaat aan boord;
uit den kelder haalt het buskruid:
schiet, dat ' t heel de wereld hoort.

...

Guido Gezelle (Brugge, 1 mei 1830 – Brugge, 27 november 1899)

(Ter gelegenheid van de bruiloft van de heer Alfons Wenes,
voorzitter der maatschappij "De drie gekraakten" op 2 augustus 1893)

Trees

I think that I shall never see
A poem lovely as a tree;

A tree whose hungry mouth is prest
Against the earth's sweet flowing breast;

A tree that looks at God all day,
And lifts her leafy arms to pray;

A tree that may in summer wear
A nest of robins in her hair;

Upon whose bosom snow has lain;
Who intimately lives with rain.

Poems are made by fools like me,
But only God can make a tree.

Joyce Kilmer (USA, 6 December 1886 – Battle of the Marne, 30 July 1918)

Ook hier

Ook hier kwam leven aangevloed:
verder onbekende handen trokken
met een adamsrib van wilgehout
de eerste kromme voor
en zaaiden.

De volgende morgen-oh, helder
drupte de dauw, helder als bloed die wonden
binnen, heldenhelder zoals alle bloed
weer worden moet.

De staf? Het vuur? Licht op het pad? Het wiel
dat wentelen moest in de karresporen
van werelds lawaai?
De staf, de voet, het licht in het oog
en het wiel, ach, het wiel...

Liever sprak ik u van het korenveld
dat voor de twintigste maal in mijn leven
duizenden halmen draagt
die duizelen in dezelfde wind
die mij deed duizelen als kind.

Jotie T'Hooft (Oudenaarde, 9 mei 1956 – Brugge, 6 oktober 1977)

Slaap maar

'Slaap maar,' zeg ik
tegen een dochter die allang slaapt
en daar wakker van wordt.

Het onweert. Misschien wil ik wel
dat zij bang is, dan kan ik vader zijn.
Maar ik kan niets anders dan samen met haar
niets kunnen.

Zoals woorden. De dingen gebeuren.
Zonder woorden zouden ze ook gebeuren.
Maar dan zonder woorden.

Herman de Coninck (Mechelen, 21 februari 1944 – Lissabon, 22 mei 1997)

Ballade van de zieke beuk (*)

Welke hand heeft hem geplant, de *Fagus sylvatica*,
hij de hooggeboren klimmer torenhoog gekroond
die met zijn takken straalt, en voluit de luchten streelt.
Laat ons even eekhoorn zijn, wachten op het barsten
van de nootjes uit hun napje, vierdelig opgedeeld.

Welke hand heeft hem geplant, de *Fagus sylvatica*,
bast rondborstig, ongerept en glad gestamd. Maar
door felle zon en door schorsbrand aangerand want
van oudsher huidgevoelig in zijn veernervig blad.
Schaduw kostbaar thans ervaren als een schat.

Welke hand heeft hem geplant, de *Fagus sylvatica*,
Hij die onder het hemels dak vorstelijk vertakt,
blad en wolk vermengt, van vogelzang doordrenkt,
is de dood nabij. Een stervensuur dat nader komt
en ons, bewonderaars, van uur tot uur verstomt.

Welke hand heeft hem geplant, de *Fagus sylvatica*.
Tot onze spijt zien we hoe hij schaamteloos split,
hoe gezwel en zwam langzaam zijn bestaan ontnam.
hoe barst en scheur ontstonden in zijn forse stam,
hoe ademnood en avondrood in zijn leven kwam.

Welke hand heeft hem geplant, de *Fagus sylvatica*.
Ook schoonheid sterft en al wie schoonheid erft,
geen splinter blijft hoe schitterend ook, geen nerf
of diep in het bewustzijn kerft de dood zijn scherf.
In wat geboren wordt, woekert woede en bederf.

Hedwig Speliers

(*) In het Lappersfortbos stond een eeuwenoude, reusachtige beuk die ziek was en om veiligheidsredenen jammer genoeg geveld moest worden. Tijdens de week van het bos vertelde boswachter Koen over zijn droeve plicht

Winter

Doorsneeuwd. En de stad verdwenen.
Dorpels en gevels verzinken in het niet
als de tonen van een losgezongen lied.
Stem en stap beginnen te verstenen.

Zelfs de hallentoren ligt onder het gewicht
van zoveel wit gekanteld in zijn kantelen,
Alleen kinderen vergeten niet te spelen
en wat God is, verdwijnt uit ons gezicht.

Terwijl begijnen zich bekransen
met rozenkransen en hun kaarsen doven,
beginnen late muggen dol te dansen
in de waterzon vlak boven hun alkoven.

Al wat gaapt en slaapt sterft langzaam af,
hun sporen hebben de bewoners uitgewist.
Stad is wat was. Kronieken van de Renaissance
vermelden Juan Luis Vivès als vermist.

Hedwig Speliers

Lentelied

Voor jou zal ik het voorjaar schrijven
een boomgaard groen, een hemel blauw
ik geef je wat je hebben wou
en alle vogels mogen blijven.

Voor jou laat ik de wolken varen
als witte bergen naar de zee
ik neem de verte voor je mee
om in je ogen te bewaren.

Voor jou zal ik de lente zingen
de regen laat ik ruisen in de nacht
ik breng de wind tot rust en zacht
mag al wat was opnieuw beginnen.

Voor jou, mijn lief, leg ik mijn hart
wijd open in het voorjaarsgras.

Johanna Kruit

Zomer in Brugge

Elk huis ontvangt met open armen.
Elk glasgordijn wil zomerjurk zijn.
Daartussen vliegt John Dowland uit
op de schouders van Andreas Scholl.

Langzaam giet de hemel smeltend lood.
Alle straten zweten van de mensen.
Alles loopt op eindeloze benen.
Alles hongert plots naar bier en schaduw.

Laat Salvator dan een hand van marmer
leggen in je hals. Laat de schippers op de Reien
je omhelzen met hun water. Ga in Groeninge
met Christus de Jordaan van Gerard David in.

Valt de avond, duik dan met de mussen
in de heggen van de vesten, of met de ransuil
in het lover van het Lappersfort. Met de zwanen
van het Minnewater wordt het vederzacht ontwaken.

Peter Theunynck

Herfst in Brugge

Laat ons liggen bij Maria van Bourgondië,
het koele brons van haar borsten strelen.
Laten wij haar lichaam weelderig delen,
het licht van haar gezicht als een gedicht.

Het is voorbij. Zij was mijn middeleeuwen
en mijn hunker naar een groots bestaan.
De voetstap op het herfstig blad, het rad
dat stilvalt is wat ons rest voortaan.

Klank klimt met nagalm uit het galmgat,
patina zet zich op de Primitieven neer
hoezeer Memling en Van Eyck ook glanzen.
Wat glanst is slechts vernis. Het is gemis.

Te sterven zoals de bomen sterven,
gerooid als bossen aan de stadsrand.
Letters weg gekrabd uit autografen
en manuscripten voorgoed verbrand.

Hedwig Speliers

Zonder

Als bossen niet meer mogen,
doe mij dan de zee maar,
visser en vuurtoren,
het verlangen naar elders
en meer, de andere kant
van de zichtbare wereld.

Worden bloesems geverbaliseerd,
doe mij dan de eeuwige sneeuw
voor altijd geplooid en gesteven,
op stapels gelegd in de bergen,
lang na de laatste blokhut,
ver van verschroeiende woorden.

Als hars uit de markt wordt genomen,
doe mij dan je haar
op een dag in de week
in het weinige licht van de winter.
Je slaapt nog en weet niet.
Je bent een veld vol viooltjes.

Peter Theunynck

Reinaert Blues

jagersbal, als wolken op de vlucht
een uil roept 'die heeft de Reinaert Blues'

bij het grote water staan wij stil
als een huis met bomen op het dak
maanlicht kwijnt, het poppenspel verschijnt
speelt De minstreel die niet spelen mocht
als een sprookje zonder prins of bos
voor de vissers zonder vis, de val
lege manden, kippen zonder ei
Moeder Aarde ademt moeilijk, vos

achter de taal schuurt de Reinaert Blues

zoeteke mijn zoeteke mijn moer
leg je neer, geen prooi of hondenkooi
hier de vleugels van mijn mooiste droom
zon die schittert op een zeepatroon
veld voor leeuwerik en klaprozen
loom de schommel, sleutelbloemenstroom

bonkt de hel in je cel op een beat
hou mijn staart vast, laat je angsten los
achter raas en kaalslag schuilt ons lied

blues blues, de wind speelt de Reinaert Blues

Peter Holvoet-Hanssen

Lamento voor de planeet

Het lijkt vaker nu te waaien en te stormen,
verdwenen zijn de oude vaste normen.
De zon wordt overal aan 't oog onttrokken
in steden waar hij tegen smog moet knokken.

Zelfs op de begraafplaats krijgen de wormen
niet de tijd meer om menselijk stof te vormen.
Time is money, wij zitten met de brokken
van een trein die voor eeuwig is vertrokken.

Ach, iedereen moet zoveel mogelijk mobiel.
Maar van zoveel moois missen we de ziel
door onszelf voorbij te hollen in galop.

Dat de wereld eindig is en fragiel
dringt nu stilaan door, laat ons dus subtiel
de macht van 't grote geld verkrachten: stop!

Hilde Keteleer

Medicijn tegen woede, naar Seneca

ontdoe je van de woede
stel je daden uit: zeker,
de mens is de hoeder
van de aarde, hij bezit
haar niet: de bomen
die van een grond
de dromen zijn

word niet ziek van gramschap
nu het schuim druipt
van de grimmigheid;
bal je vuisten in een broekzak,
zei een oude moeder

geloof me, ik volg jou wel,
ook ik ben verbolgen
en ooit komt de dag, jouw dag,
wanneer de dorpen zijn verzwolgen

ontdoe je van de woede,
jij hoeder van het bos
het valt jou zwaar te moede
maar wie in boosheid leeft
die leeft in boeien en geduld
dat maakt ze los

Staf De Wilde

**Sing for the Climate.
Blaffen onze waakhonden luid genoeg?**

Sing for the climate.
Klaaglied of hooglied?

Sing for the climate.
Trillen de naalden heftig genoeg?
Pieken de grafieken dagelijks hoger?

Sing for the climate.
Brul een klaaglied om verandering.
Eert de klokkenluiders,
De koorzangers, de protestzangers,
De bosbezitters, de vreedzamen.

Smoor en smog:
Fijn stof in elke trog.
Toppolitici wees geen populistten.
Omwillen van de eer:
'Ga de opwarming tekeer!'
Later weerklinkt dan niet : "Wir haben es nicht gewusst."

Paul Saccasyn

Our wisest Friends

Trees are superior intelligences, earth's first inhabitants.
Do they dream in their majestic sleep of coffins, tables, floors and ships?
Can they imagine what it's like to have two legs and shoes to walk on?
I pose these serious questions to my fellow poets on this walk.
Trees have always been my closest, wisest friends, kept my boyhood secrets.
At ten or twelve years old I carved my name upon their topmost branches
and also carved the names of those I loved but never dared declare.
The books we fill with words owe their lives to paper taken from a tree.
One very good reason for choosing the things we write with love and care.
Trees can hear the human voice, register feelings, understand our thoughts.
When you embrace a tree, or hug it as we say, you pick a master.
As well as giving you power for free, it shares your derelictions.
The wild trees in a wood, home to the birds, are citizens of the sky.
People are walking trees, although a few have lost their dignity.
Not to have moved one inch for a hundred years – what courage, patience, strength!

Marcus Cumberlege

Mist

Wortels in wortels houdt
een boom zich staande in een bos.
Gisteren in de open vlakte
waaiden opnieuw populieren omver.
En vanmorgen is mist een dichter
die hun lijken verbergt.

Ik ben geen boom in een bos.
Ik sta alleen in de dichte mist.
Maar ik leun hartstochtelijk tegen hem aan
en tracht met mijn adem die witte nacht
open te spreken.

Willy Spillebeen
uit 'Land van vergeten' (1995)

Vuurwerk en vogels, eerste stadsgedicht voor Brugge 2014

Over het drastische begin van het nieuwe jaar voor veel Brugse vogels

Nu en dan worden de neerslagmetingen verstoord door het plotse opvliegen van vogels. Zo ook onlangs op nieuwjaarsnacht. Tot net vòòr middernacht is het "rustig" op de radar. Hier en daar zijn er enkele stationaire hotspots te zien die veroorzaakt worden door windturbines. Om middernacht echter barst de hel los en vliegen de vogels massaal door het luchtruim. De gebieden met het meeste vogelactiviteit zijn het waterrijke gebied in en rond het natuurgebied "De Blankaart" en de polders tussen Brugge en Zeebrugge. De rust keert echter vrij snel terug, en een dik halfuur na middernacht zijn de meeste vogels terug aan de grond. Niet alle vogels echter keren veilig terug. Hier en daar te lande vallen dode vogels neer na een uitputtende reis, net zoals het anonieme eendenkind uit Brugge dat in de tuin van illustratrice Kathy De Wit in Sint-Pauwels landt. Een ode.

<http://www.meteo.be/meteo/view/nl/12816192-Radar+Jabbekke+registreert+vogels+tijdens+Nieuwjaarsnacht.html>

Op nieuwjaarsnacht valt uit de lucht
een eendenkind.

Zout schuimt om haar lippen.
Huiswaarts is een woud,
de armen van een kanten stad.

Mistbanken liggen op land
als een drijvend eiland.

Onderin de buik
een vlechtwerk van twijgen,
een stoet van dode dichters,
steen waarop men rollen zou.

Aardplaten verschuiven.
Regels beheersen ons leven.

Ik ga de hoepel af.
We steken in betonnen dozen
en verlangen naar de uitgang.

Volgzaam kijk ik, als een hond,
naar de tamme val,

haar bek als een scheermes,
het zachte vlees van de nacht.

Sindsdien bijt ik op glas.
Er valt een muur van licht,
wij moeten in die volheid slapen.

Lies van Gasse, vrije stadsdichteres Brugge www.poeziebos.be

www.brugseboekhandel.be www.dereyghere.be www.decontrabas.com

Zwaan

Ik zag een zwaan
boven het Galgenweel.
Ze was niet onderweg
naar nog een zwaan.
Dat kon ik zien aan
hoe ze met haar vleugels
trok: daar was omzeggens
niets reikhalzends aan.
Je kunt een afscheid meten.
Het gaat om kleinigheden.
Een licht geheven kop,
de grijze lucht rondom,
de richting van de wind.
Soms voelt een zwaan
geen verte en geen
reden om terug te keren.

Bart Moeyaert
uit 'Gedichten voor gelukkige mensen' (Querido, 2008)

Magnolia

Zoet is mijn woud,
zwaar de strelende takken,
hard de toon in mijn binnenoor.

Ik heb niet geslapen.
Ik heb mij gespannen tot knop.

Groene velden glijden.
Op zachte tenen loopt een kat
in nat gras.

In een zout landschap
groeien bloemen van vis.
Dit stut ons.

Schijnende bladeren, melkwit,
rode zaden, vlekken,
korte tussenknoppen.

Lies Van Gasse

Vuurdoorn me

Wikkeme?

Kamilleme... BraveHendrikme maar.

Vioolme, heliotroopme.

Boekweitme, maagdenpalmme.

Lisme, krokusme... zonnedaauwme, klitme...

– Judaspenningme, guichelheilme, lookzonderlookme –

Bolderikme. Vijfvingerkruidme,

aspergеме, engelwortelme, adderwortelme!

Gladdewitbolme... oh, zompzeggeme... hondsdrufme.

WildeBertramme! Beukme ja beukme!

Distelme. Brandnetelme!

Vuurdoorn me!

Grasme

Dovenetelme.

Zeggeme: salviame

Annemarie Estor

WELKOM IN HET POËZIEBOS (OP HUGO CLAUSPAD INGEKORTE VERSIE)

De poëziewandelroute *Stem van brood en bossen* staat onder de hoge bescherming van de dichters en dichtersessen van de Lappersfort Poets Society. De Lappersfort Poets Society is een poëziebosnetwerk van dichters en dichtersessen die de bezorgdheid voor de aarde in poëzie heeft gegoten. Net zoals in de film 'Dead Poets Society' van Peter Weir ervaren zij de natuur en de bossen als een onmisbare bron van leven en schoonheid.

De stem van de dichters fluistert zich een weg naar het oor van de wereld. Om het verhaal te vertellen van dit bos. Om te vertellen hoe weerloos alles van waarde is. Maar tevens weerbaar. Dit bos dat u bewandelt schreef zonevreemde geschiedenis tussen 2001 en 2010 en is nu aan de goede zorgen van de ANB boswachters toevertrouwd. Met dank aan de bosbezitters en de bosbeweging die de steentjes van de berg deden rollen...

Doorbladert u even dit bos. U komt voorbij 10 borden langs de levende poëzieroute van het Hugo Clauspad. U vindt er 20 gedichten over liefde voor mens, natuur en bos als zuurstof voor het leven. Hier vindt u rustpunten. Kom even op adem, zodat u morgen weer onvermoeibaar mee kunt ijveren voor duurzaamheid & dierbaarheid.

Deze poëziewandelroute wordt liefdevol opgedragen aan Mark Braet, Melanie Vanbrughe, Jotie T'Hooft, Herman J. Claeys, Herman de Coninck en Hugo Claus. De bosdichters van de Lappersfort Poets Society willen deze overleden dichters in herinnering brengen en eren. De samenleving is een uitwisseling tussen de levenden, de doden en zij die nog geboren moeten worden. Dit Poëziebos wil deze gedachte warm houden. Meer info op www.poeziebos.be (dit bos is ook een boeboeksbos onder de bescherming van Marc de Bel). Hierna een verhaalfragment over dit bos in 2002.

FRAGMENT UIT *SLAPEN IN DE ARMEN VAN EEN BOOM* (VLAAMS FILMPJE)

Hanne - het jongere zusje van Lies - één van de ex-bezetsters van het bedreigde Reuzenbos schrijft een ultieme brief aan de ministers:

'Mijnheer, mevrouw de minister, ik schrijf U omdat ik niet meer weet wat ik kan doen om Reuzenbos te redden. U bent mijn, onze laatste hoop. Zonder twijfel bent u op de hoogte van ons probleem, want het gevecht voor het behoud van het bos is al vaak in het nieuws geweest. Reuzenbos ligt niet zo heel ver van ons huis. Wij, hebben er vaak gespeeld. Er is heel veel wat ik niet begrijp mijnheer, mevrouw de minister. Hoe kan het nu dat een bos misschien zal verdwijnen als zoveel mensen het willen behouden? En hoe kan het dat Lies, die echt een heel goed mens is naar de gevangenis moet en gestraft zal worden? Omdat ze in dat bos ging wonen om te tonen hoe graag de mensen dat stuk groen willen behouden? Om te tonen hoeveel ze ervan houden, hoe erg ze dat stukje groen nodig hebben? Ik hoop, mijnheer en mevrouw de minister, dat U nu beter begrijpt wat hier eigenlijk gebeurd is. En dat Reuzenbos mag blijven. Heel erg bedankt dat U mijn brief hebt willen lezen. Ik hoop dat U een goede oplossing zult vinden.' Hanne

Hanne mijmert in zichzelf en denkt : 'Ja wij zijn de vrienden van het bos, van deze wereld vol levende wezens, waarin we zoveel plezier beleefden, zoveel droomden. Als ik niet zo jong was, dan was ik ook de hele tijd in het bos gebleven. Heel veel vraagtekens heb ik bij dit gebeuren in dit grootse levende bos.' **Ludo Enckels** (dank Uitgeverij Averbode)

Ingewandeld ter gelegenheid van de poëzieweek 2014